Национална црвена листа на габи на Р. Македонија, 2021

Објавена е новата Национална црвена листа на габи на Р. Македонија, што ја сочинуваат 64 вида, изработена согласно со Насоките за примена на категории и критериуми за црвена листа од IUCN (Меѓународна унија за зачувување на природата). Во однос на статусот на загрозеност на видовите, 6 вида спаѓаат во категоријата на (CR) критично загрозени (9.3 %), 19 се (EN) загрозени (29.6 %), 34 се (VU) ранливи (53.1 %), два се (NT) близу засегнати (3.1 %), два (LC) најмалку засегнати (3.1 %) и еден вид е (DD) со недоволно податоци (1.5 %). Најголемиот дел од видовите (53) припаѓаат на одделот Basidiomycota, а 11 на одделот Ascomycota.

Тринаесет од проценетите видови габи од земјава се на глобалната Црвена листа на загрозени видови на IUCN, која што во моментов (од март 2021) брои 425 вида. Податоците за црвената листа, со карти и опширно образложение за статусот на зачувување за секој вид, се внесени во глобалната централна база на податоци на IUCN, а оттука се преземени од македонската интернет-страница за национални црвени листи, која е под покровителство на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Следниот чекор е започнување формална постапка за усвојување на службената Национална црвена листа на габи, која ќе им биде на располагање на субјектите надлежни за зачувување како и на соодветните програми за биолошка разновидност. Националната црвена листа е важна алатка за мониторирање на биолошката разновидност и идентификација на приоритетните видови при креирање на политика за заштита и зачувување на природата. Листата е од суштинско значење за зачувување на габите со оглед на клучните закани: уништување и деградираност на нивните живеалишта, уништување на симбиотските домаќини, преголема експлоатација, загадување и климатски промени. Заложбите за црвена листа се поддржани од Европската банка за обнова и развој преку проектот „Програма за јакнење на капацитетот за биодиверзитет: промовирање добри меѓународни практики во Македонија“, управуван од „Харднер и Галисон“ од САД.

Пионерскиот потфат за зачувување на габите во земјава беше Прелиминарната црвена листа на габи на Р. Македонија од 2000 год., што содржеше 67 вида. Во 2013 год. е објавен додаток кон Црвената листа на габи што го сочинуваа 213 вида, според критериумите и категориите на IUCN. Сепак, тоа беше црвена листа во нецелосна смисла бидејќи немаше придружни образложенија за статусот на зачувување на видовите. Сите црвени листи на габи до денес се изработени од тим од Македонското миколошкото друштво предводен од проф. Митко Караделев, од Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Alessioporus ichnusanus (Alessio, Galli & Littini) Gelardi, Vizzini & Simonini	лимонест вргањ	EN – загрозен; B2ab(iii); D
Amanita caesarea (Scop.) Pers.	јајчарка, булка, царска габа	LC – најмалку засегнат
Amanita curtipes E.-J. Gilbert	кратконога пупавка	VU – ранлив, D1
Antrodia juniperina (Murrill) Niemelä & Ryvarden	фоина антродија, фоина широкопорка	VU – ранлив, B1ab(iii,iv) +2ab(iii,iv); D1
Aspropaxillus giganteus (Sowerby) Kühner & Maire	џиновска свивка, голема дебелоношка	NT – близу засегнат, D1
Baorangia emileorum (Barbier) Vizzini, Simonini & Gelardi	емилеов вргањ, двобоен вргањ	VU – ранлив, B1ab(iii, iv) + 2ab(iii,iv)
Battarrea phalloides (Dicks.) Pers.	бесрамна пувка	VU – ранлив, B1ab(i,iii,iv)+2ab(i,iii,iv)
Bovista paludosa Lév	тресетишна пувка	CR – критично загрозен, C2a(i), D
Butyriboletus regius (Krombh.) D. Arora & J.L. Frank	кралски вргањ	VU – ранлив, C2a(i)
Chlorophyllum agaricoides (Czern.) Vellinga	печурковидна пувка	VU – ранлив, B1ab(iii,iv) + 2ab(iii,iv)
Cudonia circinans (Pers.) Fr.	тркалезна штитоглавка	VU – ранлив, D1
Daedaleopsis nitida (Durieu & Mont.) Zmitr. & Malysheva	сотна дупчарка	VU – ранлив, B1ab (iii,iv) +2ab(iii,iv); D1
Dentipellis fragilis (Pers.) Donk	кревка игличарка	VU – ранлив, D1
Disciseda bovista (Klotzsch) Henn	песочна пувка	EN – загрозен, B1ab(iii,iv) + 2ab(iii,iv)
Galerina jaapii A.H. Sm. & Singer	јапиева шапка	EN – загрозен, B1ab(iii) + 2ab(iii)
Galerina sphagnorum (Pers.) Kühner	сфагнумска шапка	CR – критично загрозен, B1ab (i,iii,iv,v); C1
Galerina tibiicystis (G.F. Atk.) Kühner	блатна шапка	CR – критично загрозен, B1ab(i,iii,iv,v), C1
Geastrum minimum Schwein.	џуџеста ѕвездичка	VU – ранлив, B1ab(i, iii, iv)+ 2ab(i,iii,iv)
Guepinia helvelloides (DC.) Fr.	румена леденка	EN – загрозен, B1ab(iii) +2ab(iii); D
Gyrodon lividus (Bull.) Sacc.	евлово вргањче	EN – загрозен, C2a(i)
Gyromitra gigas (Krombh.) Cooke	џиновска смрчка	VU – ранлив, D1
Helvella atra J. König	црно седло	VU – ранлив, B1ab(iii) + 2ab(iii); D1
Hericium coralloides (Scop.) Pers.	кораловидна игличарка	EN – загрозен, C2a(i)
Hericium erinaceus (Bull.) Pers.	дабова ежовка, ресест игличар	EN – загрозен, C2a(i)
Hortiboletus bubalinus (Oolbekk. & Duin) L. Albert & Dima	парковски вргањ	DD – недоволно податоци
Hydnellum peckii Banker	крвава игличарка	EN – загрозен, B1ab(iii,iv) + B2ab(iii,iv)
Hygrocybe cantharellus (Schwein.) Murrill	лисичаркова влажница	VU – ранлив, C1; D1
Hygrocybe punicea (Fr.) P. Kumm.	огнена влажница	EN – загрозен, C2a(i)
Hygrophorus marzuolus (Fr.) Bres.	мартовка	VU – ранлив, D1
Hymenochaete cruenta (Pers.) Donk	елова црвенокорка	EN – загрозен, D
Hyphoderma etruriae Bernicchia	етрурска коричка	CR – критично загрозен, D
Inocutis tamaricis (Pat.) Fiasson & Niemelä	врежов трат, врежова потковица	NT – близу засегнат, D1

Lactarius omphaliformis Romagn.	блатна млечка	EN – загрозен, B1ab (iii,iv) +2ab (iii,iv)
Langermannia gigantea (Batsch) Rostk.	џиновска пувка	LC - најмалку засегнат
Lenzitopsis oxycedri Malençon & Bertault	фоина дупчарка	EN – загрозен, D
Leucopaxillus compactus (P. Karst.) Neuhoff	збиена свивка, збиена дебелоношка	VU – ранлив, D1
Microstoma protractum (Fr.) Kanouse	расцутена чашка	EN – загрозен, B1ab (iii,iv) + 2ab(iii,iv); D
Mitrula paludosa	блатна болскавичка, блатна светилка	EN – загрозен, B1ab(iii,iv) + 2ab (iii,iv); D
Mycena juniperina Aronsen	смреково шајче	VU – ранлив, B1ab(i,iii,iv) + 2ab(i,iii,iv); D1
Mycenastrum corium (Guers.) Desv.	кожеста ѕвездичка	VU – ранлив, D1
Myriostoma coliforme (Dicks.) Corda	дупчеста ѕвездичка, биберниче	VU – ранлив, D1
Neolentinus cyathiformis (Schaeff.) Della Magg. & Trassin.	купеста жилавка	VU – ранлив, D1
Perenniporia medulla-panis (Jacq.) Donk	дабова ситнопорка	VU – ранлив, B1ab(iii,iv,v) +2ab(iii,iv,v)
Phylloporus pelletieri (Lév.) Quél.	црвено-жолта листичарка, златолисен вргањ	VU – ранлив, B1ab(i,iii,iv) + 2ab(i,iii,iv)
Pilatotrama ljubarskyi (Pilát) Zmitrovich	љубарскиев трат	VU– ранлив, D1
Plectania melastoma (Sowerby) Fucke	рѓосана чашка	VU– ранлив, B1ab (iii) +2ab(iii); D1
Poronia punctata (L.) Fr.	точкеста лепешкарка	EN – загрозен, D
Psilocybe serbica M.M. Moser & E. Horak	српска клобучарка	VU – ранлив, D1
Pyrofomes demidoffii (Lév.) Kotl. & Pouzar	фоин трат	VU – ранлив, B1ab(iii,iv) +2ab(iii,iv); D1
Rubroboletus demonensis Vasquez, Simonini, Svetash., Mikšík & Vizzini	сицилијански вргањ	VU – ранлив, D1
Rubroboletus dupainii (Boud.) Kuan Zhao & Zhu L. Yang	светкавоцрвен вргањ	VU – ранлив, D1
Rubroboletus rhodoxanthus (Krombh.) Kuan Zhao & Zhu L. Yang	црвено-жолт вргањ	VU – ранлив, C2a(i)
Rubroboletus satanas (Lenz) Kuan Zhao & Zhu L. Yang	ѓаволски вргањ	VU – ранлив, C2a(i)
Sarcodon leucopus (Pers.) Maas Geest. & Nannf.	белоного еже	EN – загрозен, D
Sarcopeziza sicula (Inzenga) Agnello, Loizides & P. Alvarado	месест пехар, месеста чашка	EN – загрозен, B1ab(iii); 2ab(iii); D
Sarcosphaera coronaria (Jacq.) J. Schröt.	виолетова круница	VU – ранлив, D1
Skeletocutis odora (Sacc.) Ginns	мирислива ситнопорка	EN – загрозен, D
Sparassis crispa (Wulfen) Fr.	боров карфиол	EN – загрозен: B1ab(i,iii,iv) + 2ab(i,iii,iv)
Suillus americanus (Peck) Snell	моликово волчјо лепче, моликово вргањче	VU – ранлив, D1
Tricholoma acerbum (Bull.) Quél.	остра витезовка, горчлива витезовка	VU – ранлив, C2a(i)
Tricholoma apium Jul. Schäff.	целерова витезовка	VU – ранлив, D1
Urnula craterium (Schwein.) Fr.	црна урничка, вражја јама	VU – ранлив, D1
Xeromphalina junipericola G. Moreno & Heykoop	фоина труба	CR – критично загрозен, D
Zeus olympius Minter & Diam.	муниково окце	CR – критично загрозен, D